

DET KONGELIGE
HELSE- OG OMSORGSDEPARTEMENT

Helse Midt-Norge RHF
Helse Sør-Øst RHF
Helse Vest RHF
Helse Nord RHF

Deres ref

Vår ref
16/4683-

Dato
02.02.2017

Dekning av utgifter til gjennomføring av tvungent psykisk helsevern for pasienter som ikke har bosted i riket

Helse- og omsorgsdepartementet har mottatt henvendelser med spørsmål om betalingsansvar for pasienter som ikke har bosted i riket og som er innlagt i spesialisthelsetjenesten etter psykisk helsevernloven § 3-3.

Regelverk

Forskrift 16. desember 2011 nr. 1255 om rett til helse- og omsorgstjenester til personer uten fast opphold i riket § 5 gir alle personer som oppholder seg i riket rett til helsehjelp angitt i bokstav a – e etter pasient- og brukerrettighetsloven § 2-1 a andre ledd og § 2-1 b andre ledd første punktum. Dette gjelder bl.a. helsehjelp som ikke bør vente til frihetsberøvelsen er opphørt, dersom vedkommende er undergitt frihetsberøvelse som nevnt i folketrygdloven § 2-17. Forskriften regulerer ikke betalingsansvaret.

Det følger av spesialisthelsetjenesteloven § 5-3 første ledd at pasienter som ikke har bosted i riket skal dekke behandlings- og forpleiningsutgiftene selv. Dersom pasienten ikke kan dekke utgiftene selv, må disse dekkes av den enkelte helseinstitusjon. Folketrygden skal dekke behandlings- og forpleiningsutgifter for pasient som ikke har bosted i riket dersom vedkommende er trygdet etter folketrygdloven eller er stønadsberettiget i henhold til gjensidig avtale med annen stat (konvensjonspasienter). Utgifter til gjennomføring av tvungent psykisk helsevern skal imidlertid dekkes av staten, jf. tredje ledd.

Fra 1. januar 2016 skal de regionale helseforetakene dekke utgifter til gjennomføring av tvungent psykisk helsevern for pasienter som ikke har bosted i riket og som ikke er trygdet etter folketrygdloven eller stønadsberettiget i henhold til gjensidighetsavtale med annen stat

(konvensjonspasienter). Det samme gjelder for utgifter til gjennomføring av dom på overføring til tvungent psykisk helsevern. Utgiftene har tidligere til dels vært dekket over egen post på budsjettet gjennom søknad om refusjon, og dels over helseforetakenes egne rammer. De regionale helseforetakenes rammer ble styrket med til sammen 12,2 mill. kroner som følge av denne endringen i finansieringsansvaret.

Departementets vurdering

Gjennomføring av tvungent psykisk helsevern for pasient som ikke har bosted i riket skal dekkes av staten jf. spesialisthelsetjenesteloven § 5-3 tredje ledd, dvs. regionalt helseforetak fra 1. januar 2016. Hvilket regionalt helseforetak som har betalingsansvaret er ikke direkte regulert i spesialisthelsetjenesteloven. Det fremkommer heller ikke i forskrift 16. desember 2011 nr. 1255 om rett til helse- og omsorgstjenester til personer uten fast opphold i riket hvilket regionalt helseforetak som er ansvarlig for å tilby helsehjelpen.

Det er departementets vurdering at der det ikke er klare holdepunkter for hvor en person anses å oppholde seg, må faktisk oppholdssted være avgjørende. Dette vil gjelde både mht. hvem som er ansvarlig for å tilby helsehjelpen og hvem som er ansvarlig for å dekke utgiftene. Gjennomføring av tvungent psykisk helsevern vil i disse tilfellene måtte dekkes av det regionale helseforetaket der behandlingen faktisk gjennomføres. For personer som oppholder seg ulovlig i landet vil det nærmest være umulig å fastslå et oppholdssted og i disse sakene vil i all hovedsak det faktiske oppholdsstedet være avgjørende.

Problemstillingen har vært drøftet med de regionale helseforetakene i det interregionale fagdirektørmøtet 23. januar i år.

Med vennlig hilsen

Cathrine Meland (e.f.)
ekspedisjonssjef

Cathrine Runge
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer.

Helsedirektoratet